

به همت نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی

مجموعه ۲۷ جلدی

موسوعه فقهی علامه کاشف‌الغطاء ^{رحمة‌الله علیه} منتشر شد

مجموعه ۲۷ جلدی موسوعه فقهی علامه محمدحسین کاشف‌الغطاء ^{رحمة‌الله علیه} به همت مرکز احیای آثار اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی به چاپ رسید.

به گزارش روابط عمومی نشر پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی، مجموعه ۲۷ جلدی موسوعه فقهی علامه محمدحسین کاشف‌الغطاء ^{رحمة‌الله علیه} به همت مرکز احیای آثار اسلامی پژوهشگاه علوم و فرهنگ اسلامی منتشر شد.

علامه آیت‌الله شیخ محمدالحسین کاشف‌الغطاء ^{رحمة‌الله علیه} پس از ارتحال استاد بزرگوارش آیت‌الله سید محمدکاظم یزدی ^{رحمة‌الله علیه}، بنا به درخواست مقلدین، رساله‌های سؤال و جواب عربی، زادالمقلدین، مناسک حج، وجیزه الاحکام، حاشیه بر عروة‌الوثقی و... را تحریر نمود. وی، تا پایان عمر با عزت خویش، همواره بر مسند تدریس تکیه داشت و جمعی از بزرگان را از سعه علمی و شخصیتی خود بهره‌مند می‌ساخت.

در حوزه پژوهش و نگارش، از زمره عالمان پرکاری بود که با کتاب انس و الفتی خاص داشت. نخستین نگارش وی کتاب العیقات‌العنبریه فی طبقات‌الجعفریه، پیرامون تاریخ نگارش خاندان کاشف‌الغطاء است. حاصل ورود او به تألیف و تحقیق موضوعات مختلف در عرصه‌های گوناگون علمی، موسوعه سترگ کاشف‌الغطا در ۳ مجموعه مستقل از هم، محقق شده است. شاید بتوان ادعا کرد، تنها نکته کاملاً مشهود در بخش وسیعی از آثار علامه کاشف–الغطا دغدغه‌های فکری ـ اجتماعی است که وی را جزء عالمان بیدار مصلح قرار می‌دهد. از آن‌جا که گستره آثار قلمی علامه مرحوم کاشف‌الغطاء زیاد است، بنا شد آثار ایشان در سه مجموعه مستقل: کلام به‌همراه دو مدخل در ۱۴ مجلد، اصول و فقه در ۲۷ مجلد و متفرقات (سیاسی، تاریخی، ادبی) در ۱۸ مجلد ارائه شود که بحمدالله مجموعه کاملی و فقهی به زیور طبع آراسته شد و مجموعه سوم نیز، ان‌شاءالله در آینده نزدیک به چاپ خواهد رسید.

مرحوم علامه کاشف‌الغطاء در حوزه نجف اشرف تحولات نوینی را در فقه ایجاد کرد. او فقهیی بود با حجت و برهان قوی و مجتهدی بود مجدد و نواندیش که همتای او در میان علمای مسلمان کمتر یافت می‌شود. وی به‌دلیل نواندیشی دینی، آواز بلندی داشت؛ به‌حدی که از سراسر دنیا برای ایشان نامه و استفتاء می‌آمد که مجموع این‌ها چندین کتاب شده است. گذشته از تبحر علمی شگرف، شناخت گسترده ایشان از زبان عرب و لغت و تسلط بر بلاغت و بیان، او را در رسیدن به جایگاه بلند علمی یاری می‌کرد.

اگر کسی مروری بر آثار و تألیفات فقهی علامه کاشف‌الغطاء داشته باشد، این مدعا را با تمام وجود تأیید می‌کند و به‌خوبی درمی‌یابد که او فقهیی آشنا به مبانی فقه و فقاقت، مقید به اجتهاد روشمند و منضبط و در عین حال مبتکر، خلاق و برخوردار از حریت و شجاعت در نقد آراء فقهی استاید و اظهار نظرهای جدید است. در آثار و تألیفات فقهی او، خصوصیات و ویژگی‌هایی چند وجود دارد؛ ویژگی‌هایی که هریک می‌تواند، امتیازی برای فقیه به‌شمار آید.

- عناوین مجموعه حاضر**

۱. **المدخل:** قراءه فی فقه الشیخ الفقیه محمدالحسین آل کاشف‌الغطاء؛ این کتاب در چهار بخش درباره نظرات فقهی و اصولی کاشف‌الغطا نوشته شده است.

بخش اول: کلیات بحث در هفت فصل: فصل اول تعریف علم فقه و ابواب آن، فصل دوم: تاریخچه مرجعیت شیعه امامیه در قرون گذشته، فصل سوم: الاجتهاد عندالشیعه الإمامیه، فصل چهارم: ولایت فقیه، فصل پنجم: أدلة بعض القواعد الفقهیه، فصل ششم: الحکمة والمصلحه و فصل هفتم: الجمع بین‌الحکم الظاهری والواقعی؛

بخش دوم: درباره کاشف‌الغطا و آثار فقهی ایشان؛ بخش سوم: ویژگی فقه علامه شیخ محمدالحسین آل کاشف‌الغطاء؛

بخش چهارم: سیری در آراء اصولی و فقهی کاشف‌الغطا.

۲. **بحوث أصولیة** **ج۱:** شامل دو رساله از مباحث اصول، مانند: أضواء علی کفایة الأصول وأضواء علی فرائدالأصول می‌باشد.

۳. **بحوث أصولیة ج۲:** این کتاب شامل مجموعه‌ای از رساله‌ها و تعلیقات اصولی مانند: تنقیحات أصول‌الفقه فی مباحث الألفاظ، بعض أبحاث قوانین الأصول، رسالة فی‌الجمع بین‌الحکم الظاهری والواقعی، حاشیه علی کفایةالأصول و حاشیه علی‌الفصول فی علم الأصول است.

۴. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / المبسوط ج۱:** مشتمل بر بحث اجتهاد و تقلید، اقسام آب و بخشی از مباحث نجاسات.

۵. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / المبسوط ج۲:** مشتمل بر بخشی از مباحث نجاسات و مطهرات.

۶. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / المبسوط ج۳:** مشتمل بر احکام وضو.

۷. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / المبسوط ج۴:** مشتمل بر اقسام غسل.

۸. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / المبسوط ج۵:** مشتمل بر احکام اموات و تیمم.

۹. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / الوسیط ج۱:** شامل مباحث: اجتهاد و تقلید، فصلی در اقسام آب، در نجاسات، در مطهرات و احکام اوانی.

۱۰. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الطهارة / الوسیط ج۲:** مشتمل بر احکام نخلی، استنجا، استبراء، وضو،

احکام وضوء جبیره، حکم دائم‌الحدث، احکام غسل‌ها

به گزارش خبرگزاری رسا، حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی، در بیستمین نشست هم‌اندیشی دبیرخانه حمایت از طرح‌های پژوهشی حوزه، گفت: تطبیق و احراز هویت ثبت همایش‌ها در پایگاه استنادی علوم جهان اسلام به معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه سپرده شده است و شیوه‌نامه ثبت همایش‌های علمی حوزوی در این پایگاه ثبت و ابلاغ شده‌است.

حجت‌الاسلام والمسلمین مقیمی حاجی در نشست هم‌اندیشی بررسی مسائل و اولویت‌های پژوهشی جامعه و نظام با موضوع «دانش مطالعات تمدنی، مسائل و

و تکفین میت.

۱۱. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الصلاة ج۱: شامل:** حقیقت صلات، اعداد فرائض و نوافل، أوقات صلات و یومیة و نوافل آن و قبله است.

۱۲. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الصلاة ج۲: شامل:** ستر و ساتر، مکان مصلی و اذان واقامه می‌باشد.

۱۳. **شرح العروة‌الوثقی / کتاب الصلاة ج۳: شامل:** قرائت، رکوع، سجود، تشهد، سلام، قنوت و مبطلات صلات است.

۱۴. **تحریر‌المجلة ج۱: شامل:** یک مقدمه طولانی حاوی ۱۷۴ قاعده فقهی در باب معاملات، کتاب اول در بیوع مشتمل بر یک مقدمه و هفت باب. مقدمه در بیان اصطلاحات فقهی بیع و باب اول در بیان مسائل مربوط به عقد بیع و باب دوم، در بیان مسائل مربوط به مبیع. لازم به ذکر است، «مجله‌الأحكام العدلیة» نخستین کتاب قانون، براساس فقه حنفی اهل سنت است که در دولت عثمانی به سال ۱۸۶۹ میلادی در همه محاکم

مبنای قضاوت قرار می‌گرفت و در دانشکده‌ها تدریس می‌شد. شرح‌های مختلفی از سوی علمای اهل سنت بر آن نگاشته شده است. در میان فقهای شیعه، مرحوم کاشف‌الغطاء اولین فقهیی است که به شرح آن تحت عنوان «تحریر‌المجله» بر اساس فقه اهل‌بیت ^{علیهم‌السلام} اقدام کرده است.

۱۵. **تحریر‌المجلة ج۲:** ادامه کتاب اول (باب سوم در بیان مسائل مربوط به ثمن، باب چهارم در بیان مسائل مربوط به ثمن و ثمن بعد از عقد، باب پنجم در بیان مسائل مربوط به تسلیم و تسلّم، باب ششم در بیان اقسام خیارات و خاتمه و باب هفتم در احکام خیارات) و کتاب دوم در اجاره، کتاب سوم در کفالت، کتاب چهارم در حواله و کتاب پنجم در رهن.

۱۶. **تحریر‌المجلة ج۳:** مشتمل بر: کتاب ششم در امانات، کتاب هفتم در هبه، کتاب هشتم در غصب و اتلاف، کتاب نهم در حجر و اکراه و شفعه و کتاب دهم در انواع شراکت.

۱۷. **تحریر‌المجلة ج۴و۵:** جزء چهار شامل: کتاب یازدهم در وکالت، دوازدهم در صلح و ابراء، سیزدهم در اقرار، چهاردهم در دعاوی، پانزدهم در بیانات و تحلیف و شانزدهم در قضاء؛ اما جزء پنجم مشتمل بر: مسائل

اولویت‌های نظام اسلامی» که در سالن جلسات مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه و از سوی معاونت پژوهش حوزه برگزار شد، گفت: هدف‌گذاری دبیرخانه حمایت از پژوهش‌های حوزوی بر این بوده که پژوهش‌ها را به سمت نیازهای حوزه، جامعه و نظام اسلامی سوق دهد و برای اولین‌بار در ۲۵ رشته علمی، ۲۵ بسته اولویت‌های پژوهشی آماده شده است که در بیست نشست هم‌اندیشی مورد نقد، بازبینی و به‌روز رسانی شده است و تمامی اولویت‌ها، مورد حمایت قرار خواهند گرفت و این مسیر از سوی معاونت پژوهش ادامه خواهد یافت.

۱۸. **دائرة‌المعارف العلیا ج۱:** تحت عنوان «أسئلة وأجوبة فی‌المسائل الکلامیة» بر سه قسم است: قسم اول: مشتمل بر ۲۲ سؤال و جواب در تفسیر بعض آیات و اخبار صادره از معصومین ^{علیهم‌السلام}. قسم دوم: مشتمل بر ۴۸ سؤال و جواب در مسائل فلسفی و کلامی. قسم سوم: شامل ۲۳ سؤال و جواب در مسائل متفرقه.

۱۹. **دائرة‌المعارف العلیا ج۲:** تحت عنوان «أسئلة وأجوبة فی‌المسائل الفقهیة» شامل ۶۲۸۰ سؤال و جواب در۲ فصل زیر تنظیم شده است: فصل در اجتهاد و تقلید، در طهارت، احکام الاموات، صلات، خمس، زکاة، صوم، حج، بیع، مکاسب، رهن، دین، وقف، هبه، نذر، صلح، شرکت، وصایا، نکاح، انفقات، طلاق، موارث، قضا، شهادات، حدود، دیات و احکام متفرقات فقه.

۲۰. **سؤال و جواب فی‌الفتاوی‌ الفقهیة:** شامل ۴۰۰ سؤال و جواب درباره کتاب طهارت، صلات، صوم، زکاة، خمس، کفارات، جهاد، حج و مکاسب به ضمیمه رساله فی‌القواعد الکلیة الفقهیة شامل ۱۲۶ مورد از قواعد.

۲۱. **تعلیقات علی‌العروة‌الوثقی:** شامل کتاب اجتهاد و تقلید، طهارت، صلات، صوم، زکات، خمس، حج، اجاره، مضاربه، شرکت، مزارعه، مساقات، ضمان، نکاح و وصیّت.

۲۲. **تعلیقات علی‌المکاسب:** شامل المکاسب المحزومة، کتاب البیع، کتاب الخیارات و رساله فی قاعده من ملک.

۲۳. **تعلیقات علی سفینة‌النجاه و ریاض‌المسائل والروضة‌البهیة:** تعلیقه بر سفینة‌النجاه در چهار جلد با عناوین ذیل تدوین و تألیف شده است:

یک مقدمه و چهار مقصد: مقصد نخست، در عبادات، مقصد دوم، مشتمل است بر کتب امر به معروف و نهی از منکر، احیای اموات، قصاص و دیات و مقصد سوم، عقود و مقصد چهارم، ایقاعات و خاتمه در بحث جهام می‌باشد. ریاض‌المسائل: این تعلیقه شامل حواشی کتاب الطهارة تا الرکن الثالث فی‌الطهارة الترابیة می‌باشد و برای بقیه تعلیقه‌ای نوشته نشده است و تعلیقه مختصری بر کتاب شرح لمعه شهید ثانی.

۲۴. **تعلیقات علی تبصرة‌المتعلّمین:** شامل کتاب اجتهاد و تقلید، طهارت، صلات، صوم، زکات، خمس، حج، جهاد، متاجر، اجاره و ودیعه و توابع آنها، دیون، هبه، نکاح، طلاق، عتق، ایمان، میراث، قضاء، شهادات، حدود، قصاص و دیات می‌باشد.

۲۵. **وجیزة‌الأحكام والوجیزة فی أحكام الاجتهاد والتقلید و الطهارة:** اولی مشتمل بر شش جزء است، جزء اول: در عبادات، جزء دوم: مسائل حلال و حرام، جزء سوم: در عقود معاوضات و مجانیات، جزء چهارم: در اموال، میراث، نذر، یمین، عتق و کفارات، جزء پنجم: در نکاح و توابع آن، جزء ششم: در عقوبات و جزاءات از حدود و قصاص و دیات.

دومی: مشتمل بر کتاب اجتهاد و تقلید و بخشی از کتاب طهارت است.

۲۶. **بحوث فقهیه (آثار فارسی):** مشتمل بر یک کتاب و شش رساله: کتاب زادالمقلّدین (رساله عملیه به‌صورت سؤال و جواب) در دو جزء؛ جزء اول: شامل بحث طهارت تا آخر زکات و خمس، جزء دوم: شامل کتاب معاملات و تجارت، ارث، مطاعم و مشارب، صید و ذباحه، نکاح و طلاق، رساله در مناسک حج، المسائل الفقه‌هایة شامل هشت سؤال و جواب فقهی و کلامی، رساله فوائد جلیله شامل سه سؤال و جواب، حاشیه بر منتهج‌الرشاد و مجمع الرسائل شامل احکام اجتهاد و تقلید تا پایان احکام خمس، حاشیه بر عین‌الحیاة، رساله‌ای در امر به معروف و نهی از منکر.

۲۷. **الفهارس:** شامل فهرست آیات کریمه، احادیث شریفه، اسماء معصومین ^{علیهم‌السلام}، کتاب‌ها در متن، اعلام، فهرست اماکن و بقاع متبرکه، ادیان، جماعات و قبائل، اشعار و مصادر تحقیق می‌باشد.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، ضمن برشمردن دلایل اهمیت پرداخت علمی به مسائل روز جامعه اسلامی از سوی حوزه‌های علمیه، گفت: نباید در مسائل بنیادین متوقف شد؛ بلکه باید موضوعات راهبردی، کاربردی و عینی نیز مورد تحقیق قرار گیرند. وی گفت: میزان توزیع پژوهش‌های بین‌میدانی و کاربردی متوازن نیست و معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، به‌عنوان یک ستاد واسطه از طرح‌های علمی محققان اماکن، چه از جایگاه حقیقی و چه از جایگاه حقوقی حمایت خواهد کرد تا به ثمر بنشیند.

۰ اخبار کوتاه جهان

- کره جنوبی**

۰ **محصول فرهنگ غربی؛ فاجعه هالووین در کره جنوبی:** در

پی ازدحام جمعیت در یکی از خیابان‌های کره‌جنوبی که جشن هالووین در آن برگزار می‌شود، دست‌کم ۱۴۶ نفر کشته و بیش از ۱۵۰ نفر زخمی و مجروح شدند.

- انگلیس**

۰ **فقط چند روز دیگر تا پایان گاز در لندن:** گزارش رسانه‌های بریتانیا حاکی از آن است که ذخایر گاز بریتانیا فقط برای چند روز کافی است و نخست‌وزیر جدید این کشور در تلاش برای کاهش هزینه‌ها در حال بررسی تعلیق بودجه کمک‌های خارجی است.

۰ **تظاهرات در انگلیس برای پیوستن به اتحادیه اروپا:** همزمان با بالاftن نارضایتی مردم از هزینه‌های زندگی در انگلیس، هزاران نفر از مردم این کشور با برگزاری تظاهرات در لندن، خواستار بازگشت دوباره انگلیس به اتحادیه اروپا شدند.

۰ **چشم شیطان کور شد:**مدیر برنامه سلمان رشدی: سلمان رشدی بینایی یک چشمش را از دست داده و اعصاب بازوی یک دستش قطع شده است. او ۳ زخم جدی در گردن و حدود ۱۵ زخم دیگر در سینه و تنه دارد.

- اوکراین**

۰ **درخواست اوکراین از غرب: به ما پتو بدهید:**شهردار کی‌یف: بدون پتو مردم در کشور از سرما خواهند مرد. ما خواستار پتو، لباس‌های زمستانی، ژئراوت، همچنین تسلیحات سنگین و سامانه‌های دفاع هوایی هستیم. کشور به دلیل حملات متعدد به نیروگاه‌ها مستاصل شده و شبکه برق پایتخت در حالت اضطراری کار می‌کند.

۰ **رادارهای اوکراین پهباده‌ها را با پرندگان اشتباه می‌گیرند:** یک خلبان نیروی هوایی اوکراین به نیویورک تایمز گفته: شناسایی پهباده‌ها بسیار دشوار است و رادارهای این پهبادهای بزرگ را اغلب با دسته‌های پرندگان اشتباه می‌گیرند!

- چین**

۰ **«شی‌چین‌پینگ» دبیرکل حزب کمونیست چین شد:** بعد از پایان اجلاس یک هفته‌ای بیستمین کنگره ملی حزب کمونیست چین، «شی‌چین‌پنگ» رئیس‌جمهور این کشور در یک رویداد تاریخی و بی‌سابقه، برای سومین دوره متوالی به عنوان دبیرکل این حزب به عنوان حزب حاکم انتخاب شد.

- سوریه**

۰ **غرب به دنبال بحران‌سازی در ایران است:** وزیر خارجه سوریه: غرب به‌دنبال بحران‌سازی علیه کشورهای مستقل از جمله ایران است. آمریکا و غرب، ایرانی ویران و وابسته می‌خواهند و نه ایران آباد، پیشرفته و مستقل. همگان دیدند آن‌ها با سوریه، عراق و افغانستان چه کرده‌اند.

- فلسطین**

۰ **رژیم صهیونیستی یکی از فرماندهان مقاومت را ترور کرد:** «تامر کیلانی» یکی از فرماندهان گروه مقاومت «بیشه شیران» در عملیات تروریستی رژیم صهیونیستی در نابلس به شهادت رسید.

- روسیه**

۰ **اتفاق پوتین از ترور سردار سلیمانی: رئیس‌جمهور روسیه:** غرب سردار سلیمانی را به قتل رساند در حالی که او مقام رسمی کشورش بود. غرب نه تنها این موضوع را انکار نکرد بلکه به آن افتخار کرد. ما در کجا زندگی می‌کنیم؟ هیچ‌کس نمی‌داند چه کسی این قوانین جهانی را تدوین کرد و تنها قانون موجود هم این است که قدرت‌ها می‌توانند هر کاری تمایل داشته باشند انجام دهند.

- لبنان**

۰ **دو پیروزی بزرگ برای جبهه مقاومت:** با حمایت و پشتیبانر عجیب حزب‌الله لبنان، این کشور بالاخره حقوق دریایی خود را به‌طور کامل از رژیم صهیونیستی پس‌گرفت و توافق مرزی امضا شد. همچنین در عراق با پیگیری‌های چارچوب هماهنگی شیعیان بالاخره دولت تشکیل شد تا به یک بحران سیاسی عمیق و طولانی پایان داده شود و بدین ترتیب در یک روز دو پیروزی بزرگ نصیب جبهه مقاومت شد.

- رژیم اشغالگر صهیونیستی**

۰ **سرقت سلاح به خطری حیاتی برای اسرائیل تبدیل شد:** روزنامه عبری‌زبان **یادیعوت احروנוث:** امروز خطر بزرگی که ارتش اسرائیل با آن مواجه است، در عدم توانمندی این ارتش برای کنترل خروج و سرقت تسلیحات از پایگاه‌های آن است، تسلیحاتی که به دست سازمان‌های فلسطینی می‌رسند. مشکل سرقت تسلیحات از پایگاه‌های ارتش اسرائیل و فروختن آن بقای اسرائیل را به خطر می‌اندازد.

۰ **نگرانی رژیم اشغالگر صهیونیستی از دوستی روسیه با ایران:** نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی: نزدیکی بسیار خطرناک ایران و روسیه، چیزی نیست که ما آن را نادیده بگیریم.

- اروپا**

۰ **تورم در ۱۸ کشور اروپایی ۲ رقی می‌شد:** **خبرگزاری ریتزائوس بیورو:** نرخ بالای تورم در همه جای اروپا موج می‌زند و در حال حاضر ۱۸ کشور در این قاره با نرخ تورم دو رقمی دست و پنجه نرم می‌کنند.

- آمریکا**

۰ **پهبادهای ارزان ایرانی می‌توانند بر سامانه‌های دفاعی ما غلبه کنند:** ژنرال مکنزی، فرمانده پیشین سنتکام که پیش‌تر حملات انبوه پهبادهای ایرانی را با چشمان خود دیده است، اذعان کرد: با پهبادهای ارزان قیمتی مواجه هستیم که اگر با تعداد انبوه پرتاب و در ارتفاع پایین پرواز کنند می‌توانند بر سامانه‌های دفاعی ما غلبه کنند.

۰ **نامه قانونگذاران آمریکایی برای حمایت از اغتشاشات:** گروهی از نمایندگان کنگره آمریکا در نامه‌ای به روسای شرکت‌های بزرگ فناوری از آن‌ها خواسته‌اند با استفاده از مجوز اخیر دولت بایدن در کاهش تحریم‌های مربوط به دسترسی‌پذیری اینترنت برای ایران، به حمایت از اغتشاشات بپردازند.

۰ **خودکشی ارمنیان اینستاگرام برای نوجوانان آمریکایی:** خانواده‌های آمریکایی در ایالات مختلف، با شکایت از متا گفته‌اند این شبکه اجتماعی باعث اعتیاد فرزندان آن‌ها شده و آن‌ها بعد از ابتلا به افسردگی و اضطراب، اقدام به خودکشی کرده‌اند.